

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมของไทยมาแต่โบราณ และเป็นเอกลักษณ์ของไทยอย่างหนึ่งที่มีลีลาการบรรเลงไม่แพ้ดนตรีของชาติอื่น ท่วงทำนองการบรรเลงมีทั้งความนุ่มนวล ไพเราะ อ่อนหวานและเร้าใจสนุกสนาน นับเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยกล่อมเกลาจิตใจของคนไทย ให้มีความสุขทางใจ มีความเบิกบาน แจ่มใส เอื้ออาทรต่อกัน และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สัจด์ ภูเขาทอง (2532, หน้า 20) กล่าวไว้ว่า หากศึกษาให้ถึงจุดวิชาการ จะพบว่าดนตรีไทยก็เปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมไทย ค่านิยม พฤติกรรม รวมทั้งจารีตประเพณี อันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในอดีตได้

ประเทศไทยเป็นชาติหนึ่งที่มีวัฒนธรรมอันดีงามเป็นของตนเอง และได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ปัจจุบันวัฒนธรรมไทยได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมไทย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความเจริญทางด้านวัตถุทำให้มีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาตินำมาใช้ในสังคมไทยมากขึ้น การรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติมาใช้ถ้าขาดการไตร่ตรองที่รอบคอบ จะนำมาซึ่งการทำลายความเป็นชาติและยากต่อการจะรักษาความเป็นชาติเอาไว้ จากการวิเคราะห์ปัญหาโลกที่ผ่านมาของยูเนสโกและองค์การสหประชาชาติ พบว่า การพัฒนาที่มุ่งเน้นความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยขาดการคำนึงถึงการพัฒนา วัฒนธรรมของชาติซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ผลที่ตามมาก่อให้เกิดความขัดแย้ง การเอารัดเอาเปรียบ การแข่งขันเพื่อความอยู่รอด มีการแทรกแซงและใช้อิทธิพลเพื่อ ผลประโยชน์ การดำรงชีวิตของคนในชาติขาดคุณภาพชีวิต การพัฒนาที่ผ่านมาจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537, หน้า 7-11) ด้วยความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ จึงกำหนดให้ปี พ.ศ. 2531-2540 เป็นปีพัฒนา วัฒนธรรมโลก การพัฒนา วัฒนธรรมในประเทศไทย ได้ดำเนินการตามมติของการพัฒนา วัฒนธรรมโลก ดังกล่าว และได้รณรงค์ให้คนไทยได้ตระหนักในคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยให้สืบต่อไป อันจะทำให้การพัฒนาประเทศประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการที่จะดำรงรักษาสืบต่อ เอกลักษณ์ของชาติไว้ได้หนทางหนึ่งก็คือ การปลูกฝังให้เยาวชนของชาติเกิดความรัก ความหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของชาติโดยการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยชนิดใดชนิดหนึ่งจนเกิดทักษะความชำนาญในดนตรีชนิดนั้น ๆ

วิชาดนตรีเป็นวิชาที่จัดอยู่ในวิชาเลือกเสรี มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ก็เพื่อใช้ประสบการณ์ทางด้านดนตรีเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีสมาธิ มีความอดทน มีความรับผิดชอบ รู้จักความงาม ความไพเราะ มีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมไทย การสอนดนตรีไทยเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติได้ประสบปัญหาหลายประการ ปัญหาประการแรก คือ ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับต่างประเทศและมีการยอมรับอายุธรรมของประเทศตะวันตกเข้ามา โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางด้านดนตรีมีผลกระทบทำให้ดนตรีไทยซบเซาลงและไม่แพร่หลาย เนื่องจากอิทธิพลของเฟชั่น และค่านิยม ทำให้เด็กไทยมีโอกาสสัมผัสกับดนตรีไทยน้อยลง และเมื่อได้ฟังและสัมผัสครั้งใด จึงมีความรู้สึกว่าเพลงไทยร้องยาก ดนตรีไทยเล่นยาก ความสนใจในดนตรีไทยของเด็กไทยจึงลดน้อยลงไปประกอบกับปัญหาประการที่สอง ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 2 (ศ 0210) เป็นวิชาที่ต้องสอนนักเรียนในการปฏิบัติเครื่องดนตรี ตามกลุ่มเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ โดยมีคำอธิบายรายวิชาดังนี้ คือ ศึกษาทฤษฎีการดนตรี โน้ตไทย และโน้ตสากล หลักการฟังดนตรีไทย ประวัติเพลง ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยอย่างน้อย 1 ชิ้น ฝึกบรรเลงเพลงอัตราชั้นเดียว สองชั้น ฝึกบรรเลงทั้งเดี่ยวและกลุ่ม และจัดแสดงดนตรีเป็นครั้งคราว การดูแลรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และบรรเลงดนตรีไทยที่ถนัดได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเพลิดเพลิน

จากคำอธิบายรายวิชา กำหนดให้ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 ชิ้น ผู้วิจัยถึงเห็นว่า เครื่องดนตรีที่นักเรียนจะสามารถฝึกปฏิบัติได้ดี และเหมาะสมในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ นั้น น่าจะเป็นขลุ่ย เพราะขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องเป่า ที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายนักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ หาซื้อขลุ่ย ราคาถูก มีขนาดเล็กกะทัดรัดนำติดตัวไปได้สะดวก ทนทาน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน วิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 2 (ศ 0210) แต่หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ในรายวิชาเลือกเสรี กำหนดเพียงคำอธิบายรายวิชาไว้อย่างกว้าง ๆ ครูผู้สอนต้องเป็นผู้กำหนดเนื้อหา วิธีการสอน และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เอง จากการศึกษาพบว่า การเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบโดยครูสาธิตแล้วนักเรียนปฏิบัติตามหรือเรียกว่า ต่อเพลงนั่นเอง ต้องอาศัยความจำและความเข้าใจเป็นหลัก หมั่นฝึกปฏิบัติ จนเกิดทักษะความชำนาญ และการที่ทำให้เด็กหรือผู้เรียนเกิดทักษะ ความชำนาญ ความสามารถในการปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทยได้นั้น หลักการหรือกลวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้องและ

เหมาะสม โดยอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนากระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญมาก ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามี บทบาทเป็นสื่อกลางให้เกิดการเรียนรู้บรรลุ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นสื่อการสอนในรูปของสื่อประสม โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบ ประสิทธิภาพว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใด พร้อมทั้งมีระบบที่ผู้สอนสามารถ นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนที่ผลิตออกมาในรูปของสื่อประสมนี้ เรียกว่าชุดการสอน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 115) กล่าวถึงแนวคิดในการสร้างชุดการสอนมีใจความว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการสอนที่เริ่มมีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับใน ปัจจุบันและอนาคต เพราะชุดการสอนเกิดจากแนวคิดใหม่ทางการศึกษาที่สามารถช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ จึงแสวงหากลวิธีการสอนเป่าขลุ่ยไทย โดยจัดลำดับวิธีการสอนและสอดคล้องเทคนิคต่าง ๆ อันเป็นขั้นพื้นฐานในเรื่องของการเป่าขลุ่ย ไทย เพื่อเป็นการพัฒนาด้านดนตรีของเด็กระดับมัธยมศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด จึงสนใจทำ การวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนเรื่อง การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เพื่อนำผลที่ได้จากการทำวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนเรื่องอื่น ๆ เช่น ซอด้วง ซออู้ ระนาด เป็นต้น

ความสำคัญของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้จะเป็นชุดการสอนดนตรีไทยที่เน้นการฝึกปฏิบัติทางด้านทักษะ โดยใช้สื่อ ประสมซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีไทยได้ดียิ่งขึ้น
2. งานวิจัยนี้จะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทยในระดับ

มัธยมศึกษา ที่จะช่วยสร้างและปลูกฝังให้เด็กไทยมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทยตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของดนตรีไทย ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเมรี มีจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา โรงเรียนวัดโป่งปาก ตำบลนาเริก อำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชลบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) นำมา 1 โรงเรียน จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามความสมัครใจของนักเรียนที่ต้องการเรียนดนตรีไทย โดยที่จะต้องไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีไทยมาก่อน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวัดโป่งปากคง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 20 คนโดยวิธีสุ่มตามความสมัครใจ

โดยมีเหตุผลในการเลือกดังนี้

2.1 เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเพียงพอและนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้จนเสร็จสิ้นการทดลองชุดการสอน

2.2 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการกิจกรรมที่สะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

2.3 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชาดนตรี ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเฉพาะเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น โดยมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยไทย (ขลุ่ยเพียงออ)

ความรู้ทั่วไปและส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

การเก็บรักษขลุ่ย

หน่วยที่ 2 เทคนิคการเป่าขลุ่ยไทย (ขลุ่ยเพียงออ)

การอ่านโน้ตเพลงไทยสำหรับขลุ่ย

การปฏิบัติห้านั่ง

การจับขลุ่ย

การวางนิ้ว

หน่วยที่ 2 วิธีการเป่าขลุ่ย

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 1

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 2

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 3

การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. ระยะเวลาในการทดลอง การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำการทดสอบภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 คาบ โดยสอนในเวลาเรียน วันละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที คือ วันพฤหัสบดี เวลา 13.20 น. – 15.00 น. และวันศุกร์ เวลา 13.20 น. – 15.00 น. ใน 1 สัปดาห์ สอน 4 คาบ และใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 2 สัปดาห์ครึ่ง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนปฏิบัติการผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสอนและเน้นฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดการสอนที่สร้างขึ้นสำหรับผู้ที่มีความสนใจในตรีไทย แต่ไม่เคยได้รับการฝึกหัดมาก่อน โดยมีเนื้อหาสั้นและจับสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นชุดการสอนปฏิบัติการย่อย เฉพาะแต่ละวัตถุประสงค์ของเนื้อหา โดยมีการบรรยาย อธิบาย เล่นเกมส์ และตัวอย่างภาพประกอบ เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์และปฏิบัติตามด้วยอุปกรณ์จริง ในการฝึกปฏิบัติมีการดำเนินการฝึกอย่างเป็นขั้นตอนจากขั้นพื้นฐานที่ง่ายไปสู่ขั้นที่ความสลับซับซ้อนและยากมากขึ้น มีการประเมินผลย่อยท้ายบทเรียนโดยแบบประเมินความสามารถในการเป่าขลุ่ย ใช้ครูผู้สอน 2 ท่านเป็นผู้ประเมินความสามารถในชุดการสอนที่ 2-6 และมีการประเมินความสามารถในการเป่าขลุ่ยหลังเรียนจบจากกิจกรรมการเรียนการสอนแผนการสอนที่ 1-7 สั้นสุดลง ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการประเมินทางด้านทักษะ (Psychomotor)

การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น หมายถึง การเรียนรู้หลักการและวิธีการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยเพียงออ อันเป็นความรู้พื้นฐานของการฝึกใช้นิ้ว และการไล่เสียงตามบันไดเสียงต่าง ๆ ของดนตรีไทย เพื่อให้เกิดความชำนาญและความแม่นยำ เนื้อหาของชุดการสอนจะเน้นการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานที่ง่ายไปสู่ขั้นที่ยากขึ้นตามลำดับ แบ่งออกเป็น 2 หน่วย ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยไทย (ขลุ่ยเพียงออ)

ความรู้ทั่วไปและส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

การเก็บรักษاخلุ่ย

หน่วยที่ 2 เทคนิคการเป่าขลุ่ยไทย (ขลุ่ยเพียงออ)

การอ่านโน้ตเพลงไทยสำหรับขลุ่ย

การปฏิบัติทำนอง

การจับขลุ่ย

การวางนิ้ว

วิธีการเป่าขลุ่ย

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 1

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 2

การปฏิบัติตามแบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 3

การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขลุ่ยเพียงออ หมายถึง เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทแบบไม่มีลิ้น

การสอนโดยใช้ชุดการสอน หมายถึง การให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งแผนการสอนออกเป็น 7 แผนการสอน รวมเวลาในการสอน 10 คาบ โดยเน้นการปฏิบัติและการฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญในการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนวัดโป่งปากดง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545

แบบประเมินพฤติกรรม หมายถึง การสอบวัดความสามารถในการเป่าขลุ่ยของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนจำนวน 2 ท่าน เป็นผู้สังเกตและบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกต

แบบทดสอบหลังเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนหลังการเรียนแผนการสอนที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยไทย (ขลุ่ยเพียงออ) เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

แบบประเมินผลการเรียน หมายถึง แบบรายการที่กำหนดเงื่อนไขในการแสดงความสามารถของนักเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ประกอบด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ยทำียบทเรียนแผนการสอนที่ 2-6 แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ยหลังเรียนจบจากกิจกรรมการเรียนการสอนแผนการสอนที่ 1-7 เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบบันทึกผลการประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ย และเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ย

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม หมายถึง ระดับคะแนนที่กำหนดขอบข่ายของการประเมินความสามารถของนักเรียนในการเป่าขลุ่ยและการประเมินความสามารถของนักเรียนในการเป่าขลุ่ยหลังเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 2 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับดี 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับพอใจ 0 หมายถึง การปฏิบัติต้องปรับปรุงแก้ไข

แบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 1 หมายถึง วิธีการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (การใช้มือซ้าย) ด้วย โหนด ซอล ลา ที โด(สูง) ในการจับขลุ่ยและการเป่าขลุ่ยลักษณะไล่เสียงขึ้น และไล่เสียงลง ด้วยการเป่าเรียงนิ้วและการเป่าข้ามนิ้ว โดยปิด - เปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ต

แบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 2 หมายถึง วิธีการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (การใช้มือขวา) ด้วย โหนด ฟา มี เร โด (ต่ำ) ในการจับขลุ่ยและการเป่าขลุ่ยลักษณะไล่เสียงขึ้น และไล่เสียงลง ด้วยการเป่าเรียงนิ้วและการเป่าข้ามนิ้ว โดยปิด - เปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ต

แบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 3 หมายถึง วิธีการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (การใช้มือซ้ายและมือขวา) โหนดตัว โด (ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด (สูง) เพื่อให้ได้เสียงธรรมดา และเสียงแหลมหรือเสียงสูงได้แก่ โหนดตัวโด (แหลม) เร (แหลม) มี (แหลม) ฟา (แหลม) ซอล (แหลม) ในการจับขลุ่ยและการเป่าขลุ่ยลักษณะไล่เสียงขึ้น ไล่เสียงลง,สลับเสียง ด้วยการเป่าเรียงนิ้วและการเป่าข้ามนิ้ว โดยปิด - เปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ต

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียน หมายถึง นักเรียนที่ได้รับผลการประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ย และนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินพฤติกรรมความสามารถในการเป่าขลุ่ยหลังเรียน ตั้งแต่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 ขึ้นไป

ประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นมาตรฐานในการพิจารณาหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยกำหนดให้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนการทำแบบทดสอบและคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมหลังเรียนแต่ละชุดคิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยแบบประเมินพฤติกรรมหลังเรียนครบทุกชุดได้คิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม